

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 409/2022-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej JUDr. Michaelou Kajabovou, advokátkou, Budovateľská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 3001/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Malacky v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 3001/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Malacky **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 3001/2016 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Malacky **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Malacky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **492,31 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Er 3001/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje vysloviť príkaz konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a nahradiť trovy konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v napadnutom konaní o vymoženie sumy 320 eur s príslušenstvom v procesnom postavení povinnej. Podaním zo 14. februára 2017 doručeným okresnému súdu prostredníctvom súdneho exekútora podala námietky proti exekúcii a trovám exekúcie, v ktorom tvrdila, že po vydaní exekučného titulu, ale pred podaním návrhu na exekúciu bola predmetná pohľadávka v plnom rozsahu uhradená 31. mája 2016.

3. Sťažovateľka namieta, že okresný súd nekoná v súlade s jej označenými právami. Tvrdí, že okresný súd dosiaľ právoplatne nerozhodol o jej námietkach proti exekúcii. Na základe uvedeného namieta, že v napadnutom vykonávacom konaní dochádza k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušovaniu jej označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 409/2022-15 z 21. septembra 2022 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti.

6. Podpredsedníčka okresného súdu prípisom č. k. Spr. 2195/22 z 24. októbra 2022 k ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedla, že napadnuté konanie nie je možné považovať za konanie s výnimočnou rýchlosťou. K samotnému priebehu napadnutého konania a procesným úkonom v napadnutom konaní konštatovala, že *„dňa 20. 2. 2017 boli tieto námietky po postúpení súdnym exekútorom doručené súdu.*

Dňa 3. 3. 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie oprávnenej k námietkam.

Dňa 20. 05. 2019 doručil súdu súdny exekútor urgenciu o vydanie rozhodnutia v danej veci.

Súd o námietkach povinnej proti exekúcii a trovám exekúcie rozhodol uznesením zo dňa 30. 8. 2022 č. k. 23 Er/3001/2016-27 tak, že a/ námietkam povinnej proti exekúcii v časti istiny 320 EUR, trov právneho zastúpenia 66,58 EUR a trov konania 19 EUR vyhovel (právoplatné 1. 10. 2022), b/ vo zvyšnej časti námietky proti exekúcii zamietol (právoplatné 15. 9. 2022), c/ oprávnenej uložil povinnosť nahradiť povinnej trovy konania vzniknuté jej v súvislosti s námietkami proti exekúcii vo výške 29,38 EUR k rukám jej právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti uznesenia (právoplatné 15. 9. 2022), d/ námietkam povinnej proti trovám exekúcie v časti sumy 39,48 EUR vyhovel (právoplatné 4. 10. 2022), e/ vo zvyšnej časti námietky proti trovám exekúcie zamietol (právoplatné 4. 10. 2022).

Uznesením zo dňa 17. 10. 2022 č. k. 23 Er/3001/2016-50 súd exekúciu v časti istiny 320 EUR, trov právneho zastúpenia 66,58 EUR a trov konania 19 EUR zastavil. “.

7. Na obranu okresného súdu podpredsedníčka okresného súdu uviedla, že v napadnutom konaní došlo k zlyhaniu ľudského faktora na nadmerne zaťaženom exekučnom úseku súdu, za čo sa ospravedlňuje. Zároveň poukázala na to, že sťažovateľka nevyužila sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, ktorú považuje za účinný prostriedok nápravy. V závere svojho vyjadrenia oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

8. Stanovisko okresného súdu bolo zaslané na vyjadrenie sťažovateľke, ktorá vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 3. novembra 2021 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. V ďalšom zotrvala na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti. K námietke, že v napadnutom konaní došlo k ľudskej chybe, uviedla, že v jej veci došlo vytvoreniu konceptu rozhodnutia 5. marca 2021, teda už vtedy konanie vykazovalo prietahy. K námietke, že nevyužila sťažnosť, poukázala na to, že takú povinnosť nemá a protiargumentovala tým, že okresný súd urgovala v máji 2019 približne po dvoch rokoch nečinnosti.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu, ktorý si zadovážil (z ktorého sú zrejmé všetky procesné úkony, pozn.), dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

10. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby

domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

13. V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, II. ÚS 109/2020), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru ESĽP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03 a III. ÚS 125/07).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

15. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť vecí, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov. Vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že skutková a právna zložitosť vecí sťažovateľky nemala vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

16. Správanie sťažovateľky ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

18. Ústavný súd, vychádzajúc z doterajšieho priebehu napadnutého konania, konštatuje, že okresný súd bol bezdôvodne nečinný viac ako 5 rokov, čo je ústavnoprávne neakceptovateľné.

19. Čo sa týka obrany okresného súdu, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

20. Pokiaľ ide o argument okresného súdu, že sťažnosť na prietahy konaní adresovaná predsedovi súdu predstavuje účinný prostriedok nápravy je potrebné konštatovať, že v zmysle početnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k tomuto inštitútu bol tento argument opakovane odmietnutý pre absenciu kompenzácie za už vzniknuté prietahy.

21. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, tak jednoznačne dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 13 Er 383/2016 konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

24. Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti, poukazujúc na neprimeranú dĺžku súdneho konania.

25. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľky a všetky okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

28. Úspešná sťažovateľka si uplatnila právo na náhradu trov konania v sume 492,36 eur.

29. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za ne patrí odmena v sume dvakrát po 193,83 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa je aj platcom dane z pridanej hodnoty, trovy právneho zastúpenia sa zvyšujú o 20 %. Za úkon vyjadrenie k stanovisku okresného súdu doručené 3. novembra 2022 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu.

30. Keďže uplatnená suma trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, nepatrne prevýšila sumu vypočítanú ústavným súdom, ústavný súd úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 492,31 eur (bod 4 výroku nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

32. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu